

DANIEL

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

ISI 1

N'arọ nke-atọ nke ọbubu-eze nke Jehoiakim, bú eze Juda, ka Nebukadneza, bú eze Babilon, biara na Jerusalem, nọchigide ya n'agha.

² Onye-nwe-ayi we were Jehoiakim, bú eze Juda, na ihe ufọdu nke ulo Chineke, nye n'aka-ya; o we chiri ha bia n'ala Shaina n'ulo chi-ya: ọ bu kwa ihe ndia ka ọ chibatara n'ulo àkù nke chi-ya.

³ Eze ahu we si Ashpenaz, bú onye-isi ndi-onozi-ya, ka o me ka ufọdu n'umu Israel bata, bú ufọdu nime nkpuru ala-eze na nime ndi-isi;

⁴ bú umu-okoro nke ọ dighi ọlu ọ bula di ha n'aru, ndi mara nma n'ile anya, nwe uche n'amam-ihe nile, mara ihe-omuma, nāghọta ihe anāma ama, ndi nwe-kwa-ra ike iguzo n'ulo uku eze; ọ si-kwa-ra ya ka o me ka ha muta akwukwọ na asusu nke ndi Kaldea.

⁵ Eze we keputara ha òkè nke ubọchi ọ bula n'ubọchi-ya site n'ihe-oriri ọma nke eze, na site na manya-vine nke ọ nāñu, si ka eme ka ha toputa arọ atọ, ka ha we guzo n'iru eze n'ogwugwu arọ atọ ahu.

⁶ Ma n'etiti ha ka umu Juda ufọdu di, bú Daniel, na Hananaia, na Mishael, na Azaraia.

⁷ Onye-isi ndi-onozi we gua ha aha: o we gua Daniel aha Belteshaza, gu kwa Hananaia aha Shedrak, gu kwa Mishael aha Mishak, gu kwa Azaraia aha Abed-nego.

⁸ Daniel we tiye nka n'obi-ya na ọ gaghi-ewere ihe-oriri ọma eze ma-ọbu manya-vine ọ nāñu me onwe-ya ka ọ ghara idi nsọ: o we chọ n'aka onye-isi ndi-onozi ka ọ ghara ime onwe-ya onye nādighi nsọ.

⁹ Chineke we nye Daniel ka enwe ebere na obi-ebere nile n'aru ya n'iru onye-isi ndi-onozi.

¹⁰ Onye-isi ndi-onozi we si Daniel, Mu onwem nātu egwu onye-nwem, bú eze, onye keputaworo ihe-oriri-unu na ihe-ọñuñu-unu: n'ihì na ọ bú n'ihì gini ka ọ gāhu iru-unu ka ha ọaruru kari iru umu-okoro ndi-ọbọ-unu? unu ewe me ka eze nara isim na nrà.

¹¹ Daniel we si onye-nlekọta, nke onye-isi ndi-onozi mere ka ọ guru onye-isi Daniel na Hananaia na Mishael na Azaraia:

¹² Biko, nānwa ndi-orù-gi ubọchi iri; ka ha nye kwa ayi akukú ufọdu, ayi ewe rie, ka ha nye kwa ayi miri, ayi ewe ñua.

¹³ Ka ahú kwa otú ayi di n'iru gi n'ile ayi anya, na otú umu-okoro ndi nēri ihe-oriri ọma eze di n'ile ha anya; ma dika i si hu, meso ndi-orù-gi otú a.

¹⁴ O we ge ha nti n'okwu a, we nwa ha ubọchi iri.

¹⁵ N'ogwugwu ubọchi iri ewe hu na ha di nma n'ile ha anya, ha ma-kwa-ra abuba n'anuaru, kari umu-okoro ahu nile ndi nēri ihe-oriri ọma eze.

¹⁶ Onye-nlekọta ahu we nēwepu ihe-oriri ọma ha na manya-vine ha ganāñu, o we nēnye ha akukú.

- ¹⁷ Ma umu-okoro anọ ndia, Chineke nyere ha ọmuma-ihe na uche n'akwukwọ na amam-ihe nile: Daniel ghọtara kwa-ra ọhụ na nro nile.
- ¹⁸ Ma n'ogwugwu ubochi ndia nke eze siri ka eme ka ha bata, onye-isi ndi-onozi we me ka ha bata n'iru Nebukadneza.
- ¹⁹ Eze we kpayerere ha uka; ma ahughi n'etiti ha nile onye ọ bula di ka Daniel na Hananaia na Mishael na Azaraia: ha we guzo n'iru eze.
- ²⁰ Ma n'okwu ọ bula nke amam-ihe nke nghota, nke eze choro n'aka ha, ọ huru na ha ka ndi-ode-akwukwọ di nsọ nile na ndi-dibia nile ndi nọ n'ala-eze-ya nile nma ụbọ iri.
- ²¹ Daniel we nogide rue arọ mbu nke Sairọs, bú eze.

ISI 2

- M**a n'arọ nke-abua nke ọbubu-eze nke Nebukadneza, Nebukadneza roro nro di iche iche; mo-ya we basasia, ura-ya we gwu n'anya-ya.
- ² Eze we si ka akpo ndi-ode-akwukwọ di nsọ na ndi-dibia na ndi-mbasi na ndi Kaldea igosi eze nro-ya nile. Ha we bata guzo n'iru eze.
- ³ Eze we si ha, Nro ka m'roworo, mom we basasia imara nro ahu.
- ⁴ Ndi Kaldea we si eze n'asusu Siria, Eze, di ndu rue mbe ebighi-ebi: zere ndi-oru-gi nro ahu, isi-ya ka ayi gako kwa.
- ⁵ Eze we za, si ndi Kaldea, Okwu nke siworo n'onum puta neguzosi ike: asi na unu emeghi ka m'mara nro a na isi-ya, agabokasi unu, ọ bu kwa ulo nile unu ka ageme ebe-ikpofu-ahihia.
- ⁶ Ma asi na unu akọ nro a na isi-ya, onyinye di iche iche na ugwo-olu na nsopuru uku ka unu ganata n'akam: n'ihia nka koronum nro a na isi-ya.
- ⁷ Ha zara nke ubo abua, si, Ka eze zere ndi-oru-ya nro a, isi-ya ka ayi gako kwa.
- ⁸ Eze zara, si, Mu onwem amasiwo na mbe a ka unu onwe-unu nazuchapu, n'ihia na unu ahuwo na o neguzosi ike site n'onum, bú okwu a:
- ⁹ na asi na unu emeghi ka m'mara nro a, otu ka iwu enyere unu bu: n'ihia na okwu-ugha nke bibi-kwa-ra ebibi ka unu zubekoro ikwu n'irum, rue mbe mbe a gerughari: n'ihia nka zerem nro a, m'we mara na unu gakoro isi-ya.
- ¹⁰ Ndi Kaldea zara n'iru eze, si, O dighi onye ọ bula n'elu uwa nke puru ikọ isi okwu eze: n'ihia na ọ dighi eze ọ bula, ma-ọbu onye-isi, ma-ọbu onye nwere ike n'aru madu, juworo ode-akwukwọ di nsọ ọ bula, ma-ọbu dibia ọ bula, ma-ọbu onye Kaldea ọ bula, ajuju di otu a.
- ¹¹ Ajuju a nke eze naju di ike, ọ dighi kwa onye ozo nke gako ya n'iru eze, ma-ọbughi nani chi-ayi, ndi ebe-obibi-ha nadighi n'etiti anu-aru, bú madu.
- ¹² N'ihia nka eze were iwe, iwe-ya we di oku nke-uku, o we si ka eme ka ndi-amam-ihe nile nke Babilon la n'iyi.
- ¹³ Iwu ahu we puta; ewe gaje ibu ndi ahu mara ihe; ha we cho Daniel na ndi-ibe-ya ka ewe bu ha.
- ¹⁴ Mbe ahu Daniel zagachiri Ariok, bú onye-isi ndi-obu nke eze, nke puru ibu ndi-amam-ihe nke Babilon, okwu ndum-odu na ezi uche;
- ¹⁵ ọ zara, si Ariok, bú onye nke eze nke nwere ike n'aru madu, N'ihia gini ka iwu a di oku oku site n'iru eze? Mbe ahu ihe Ariok mere ka Daniel mara okwu a.
- ¹⁶ Daniel we bata, kpere eze ka o nye ya mbe akara aka, ka o we koro eze isi nro ahu.
- ¹⁷ Mbe ahu Daniel lara n'ulo-ya, me ka Hananaia na Mishael na Azaraia, bú ndi-ibe-ya,

mara okwu ahu:

18 ka ha we riọ obi-ebere nile n'aka Chineke nke elu-igwe bayere ihe-nzuzo ahu; ka Daniel na ndi-ibe-ya we ghara isoro ndi-amam-ihe Babilon fọdururu la n'iyi.

19 M̀be ahu Daniel ka ekpughere ihe-nzuzo ahu nye n'ọhù nke abali. M̀be ahu Daniel gọziri Chineke nke elu-igwe.

20 Daniel zara, si, Ka aha nke Chineke buru ihe agọziri agọzi site na m̀be ebighi-ebi we rue m̀be ebighi-ebi: n'ihì na amam-ihe na idi-ike, nke Ya ka ha bu:

21 ọ bu Ya onwe-ya nāpanwe m̀be na m̀be akara àkà: Ọ nēwezuga ndi-eze, nēme kwa ka ndi-eze bilie: Ọ nēnye ndi mara ihe amam-ihe-ha, Ọ nēnye kwa ndi mara nghọta ihe-omuma:

22 Ya onwe-ya nēkpughe ihe nile di omimi di kwa nzuzo: Ọ mawo ihe di n'ọchichiri, ìhè nēbi kwa n'ebe Ọ nọ.

23 Gi, Chineke nke nnam-hà, ka mu onwem nēkele, nāja kwa, n'ihì na amam-ihe na idi-ike ka I nyeworom, uḅu a ka I mewo-kwa-ra ka m'mara ihe ayi riọrọ n'aka Gi: n'ihì na okwu eze ka I meworo ka ayi mara.

24 N'ihì nka Daniel bàkuru Ariok, onye eze doro onye-isi ime ka ndi-amam-ihe nke Babilon la n'iyi: o jere, ọ bu kwa otú a ka ọ siri ya; Emela ka ndi-amam-ihe nke Babilon la n'iyi: me ka m'bata guzo n'iru eze, ọ bu kwa isi nrọ ahu ka m'gākọrọ eze.

25 M̀be ahu Ariok were ọsọ me ka Daniel bata n'iru eze, ọ bu kwa otú a ka ọ siri ya, Achọputawom otù nwoke nime umu ndi Juda emere ka ha je biri n'ala ọzọ, onye gēme ka eze mara isi nrọ ahu.

26 Eze zara, si Daniel, onye aha-ya bu Belteshaza, Ọ gābu na i puru ime ka m'mara nrọ a nke m'huworo, na isi-ya?

27 Daniel zara n'iru eze, si ihe-nzuzo nke eze juworo, ndi mara ihe na ndi-dibia na ndi-ode-akwukwọ di nsọ na ndi nēkè elu-igwe apughi ikọrọ eze ya;

28 ma Chineke di, Onye nọ n'elu-igwe, Nke nēkpughe ihe-nzuzo nile, O mewo kwa ka eze, bú Nebukadneza, mara ihe aghaghi idi n'ikpe-azu ubọchi ndia. Nrọ-gi, na ọhù nile nke isi-gi n'elu ihe-ndina-gi, nka ka ọ bu:

29 gi onwe-gi, eze, èchìchè-gi nile rigotara n'uche-gi n'elu ihe-ndina-gi, ihe aghaghi idi m̀be nka gasiri: Onye ahu nke nēkpughe ihe-nzuzo nile emewo kwa ka i mara ihe aghaghi idi.

30 Ma mu onwem, ọ bughì n'ihì amam-ihe ọ bula nke di nimem kari n'ihe ọ bula di ndu ka ekpugheworo ihe-nzuzo a nyem, kama ọ bu ka ewe me ka eze mara isi-ya, ọ bu kwa ka i we mara èchìchè nke obi-gi.

31 Gi onwe-gi, eze, nọ nāhu, ma le, otù onyinyo madu nke di uku. Onyinyo a, nke riri nne, nke iḅu-maramara-ya kachasi ihe nile, nēguzo n'iru gi; ọ di egwu n'ile ya anya.

32 Onyinyo ahu, isi-ya bu ezi ọla-edo, obi-ya na ogwe-aka-ya abua bu ọla-ọcha, afọ-ya na apata-ukwu-ya abua bu ọla,

33 ogwe-ukwu-ya abua bu ígwè, ukwu-ya abua, ufọdu nime ha bu ígwè ma ufọdu nime ha bu urọ.

34 I nọ nāhu rue m̀be awaputara otù nkume nke anējighi aka wa, o we tie onyinyo ahu n'ukwu-ya abua nke bu ígwè na urọ, tipia ha.

35 M̀be ahu ka etipara ígwè ahu na urọ na ọla ahu na ọla-ọcha ahu na ọla-edo ahu n'otù, o we di ka iḅọḅo-ọka sitere n'ebe-nzọcha-ọka nke m̀be okpom-ọku; ifufe we fechapu ha, ewe ghara ihuru ha ebe ọ bula: nkume ahu nke tipara onyinyo ahu we ghọ oké ugwu, juputa uwa nka nile.

36 Nka bu nrọ ahu: isi-ya ka ayi gākọ kwa n'iru eze.

37 Gi onwe-gi, eze, bu eze ndi-eze, onye Chineke nke elu-igwe nyeworo ala-eze a na àkù

a na ike a na ebube a;

³⁸ ọzọ, n'ebe ọ bula umu nke madu di, anu ọhia na anu-ufe nke elu-igwe ka O nyeworo n'aka-gi, me ka i nwe ike n'aru ha nile: gi onwe-gi bu isi ọla-edo ahu.

³⁹ Ma n'ọnọdu gi ka ala-eze ọzọ gēbili nke gādi ala kari gi; na ala-eze ọzọ nke mere ha atọ, nke bu ọla, nke gēnwe ike n'aru uwa nka nile.

⁴⁰ Ma ala-eze nke-anọ gādi ike ka ígwè: n'ihì na ígwè nētipia tida kwa ihe nile: na dika ígwè nke nētijisi ihe ndia nile, otú a ka ọ gētipia, tijisia.

⁴¹ Ma ebe i huru ukwu-ya abua na nkpisi-ukwu-ya nile, na ufodu nime ha bu urọ ọkpụ-ite, ma ufodu nime ha bu ígwè, ala-eze ekewara ekewa ka ọ gābu; ma nguzosi-ike ufodu nke ígwè ahu aghaghi idi nime ya, n'ihì na i huru ígwè ahu na agwakọtara ya na urọ apiti.

⁴² Ma nkpisi-ukwu nile nke ukwu-ya abua, ufodu nime ha bu ígwè, ma ufodu nime ha bu urọ, otú a ufodu nime akuku ala-eze ahu gādi ike, ma ufodu nime ya gābu ihe nādighi ike ntiwa.

⁴³ Ma ebe i huru ígwè ahu na agwakọtara ya na urọ apiti, ha ganēji nkpuru ndi ọzọ gwakọta onwe-ha; ma ha agaghi-adi nārapara n'aru ibe-ha n'otù n'otù, ọbuná otú ígwè na urọ nādighi-agwakọta.

⁴⁴ Ma n'ubochi-ha, bú eze ndia, ka Chineke nke elu-igwe gēme ka otù ala-eze bilie, nke agaghi-emebi emebi rue m̀be abighi-ebi, ọ bu kwa ọbubu-eze-ya ka anāgaghi-arapuru ndi ọzọ; ọ gētipia ala-eze ndia nile me ka ha gwusia, ma ya onwe-ya gēguzosi ike rue m̀be ebighi-ebi.

⁴⁵ N'ihì na i huru na awaputara otù nkume n'ugwu ahu nke anējighi aka wa, na o tipia ígwè ahu na ọla ahu na urọ ahu na ọla-ọcha ahu na ọla-edo ahu; Chineke di uku emewo ka eze mara ihe aghaghi idi m̀be nka gasiri: nrọ a nēguzosi kwa ike, ọ bu kwa ihe kwesiri ntukwasi-obi ka akukọ-isi-ya bu.

⁴⁶ M̀be ahu ka eze, bú Nebukadneza, ji da kpue iru-ya n'ala, ọ bu kwa Daniel ka ọ kpọrọ isi ala nye, si ka awusiri ya onyinye-inata-iru-oma na ihe ísì utọ di iche iche.

⁴⁷ Eze zara Daniel, si, N'ezì-okwu Chineke-unu bu Chineke nke chi nile, na Onye-nwe ndi-eze, na Onye nēkpughe ihe-nzuzo nile, ebe i puru ikpughe ihe-nzuzo a.

⁴⁸ M̀be ahu eze mere ka Daniel di uku, ọ di kwa ọtutu onyinye di uku ka o nyere ya, o me-kwa-ra ya ka ọ buru onye nāchi ala ahu nile anāchi achi, bú Babilon, na onye-isi ndi nọchiri anya eze n'ichi ndi-amam-ihe nile nke Babilon.

⁴⁹ Daniel we riọ eze, o we do Shedrak na Mishak na Abed-nego ndi-isi ọlu nke ala ahu anāchi achi, bú Babilon: ma Daniel nọ n'ọnu-uzọ-ama eze.

ISI 3

Nebukadneza, bú eze, mere onyinyo ọla-edo, idi-elu-ya bu ọgu cubit atọ, obosara-ya bu cubit isi: ọ guzobere ya ọtọ na ndagwurugwu Dura n'ala-ọchichi Babilon.

² Nebukadneza, bú eze, zi-kwa-ra ka achikọta ndi nọchiri anya eze, na ndi-isi, na ndi nāchi achi, na ndi-ikpé, na ndi-odozi-àkù, na ndi-ndum-ọdu, na ndi-odozi-okwu, na ndi nile nāchi ala anāchi achi, ibia n'irara onyinyo ahu nye, bú nke Nebukadneza, bú eze, guzobeworo ọtọ.

³ M̀be ahu ndi nọchiri anya eze, na ndi-isi, na ndi nāchi achi, na ndi-ikpe, na ndi-odozi-àkù, na ndi-ndum-ọdu, na ndi-odozi-okwu, na ndi nile nāchi ala anāchi achi, nēzukọta n'irara onyinyo ahu nye, bú nke Nebukadneza, bú eze, guzobere ọtọ; ha we nēguzo ọtọ n'iru onyinyo ahu nke Nebukadneza guzobere.

⁴ Onye-nkwusa nākpọsi kwa nkpu ike, si, Ọ bu unu ka anāgwa okwu, unu ndi di iche iche,

na unu mba di iche iche, na unu ndi nāsu asusu di iche iche, si,

⁵ Na m̄be ahu m̄be unu gānu olu nke opì-ike, na nke òjà, na nke ubọ-akwara, na nke sackbut, na nke une, na nke dulcimer, na nke ubọ na opì nile di iche iche, unu gāda n'ala, kpọ isi ala nye onyinyo ọla-edo ahu nke Nebukadneza, bú eze, guzobeworo ọtọ:

⁶ ma onye ọ bula nke nāgaghi-ada n'ala kpọ isi ala, n'otù m̄be ahu ka agātubà ya n'etiti oké ọku nke nēnwu ajọ onwunwu.

⁷ N'ihì nka, n'otù m̄be ahu, m̄be ndi nile di iche nuru olu nke opì-ike, na nke òjà, na nke ubọ-akwara, na nke sackbut, na nke une, na nke ubọ na opì nile di iche iche, ha we nāda n'ala, bú ndi nile di iche iche, na mba nile di iche iche, na ndi nile nāsu asusu di iche iche, ha we nākpọ isi ala nye onyinyo ọla-edo ahu nke Nebukadneza, bú eze, guzobere ọtọ.

⁸ N'ihì nka ka ndi Kaldea ufọdu biaruru nso n'otù m̄be ahu, bo ndi-Ju ebubo.

⁹ Ha zara, si Nebukadneza, bú eze, Eze, di ndu rue m̄be ebighi-ebi.

¹⁰ Gi onwe-gi, eze, enyewo iwu, si, na onye ọ bula nke gānu olu nke opì-ike, na nke òjà, na nke ubọ-akwara, na nke sackbut, na nke une, na nke dulcimer, na nke ubọ na opì nile di iche iche, gāda n'ala kpọ isi ala nye onyinyo ọla-edo ahu:

¹¹ ma onye ọ bula nke nādaghi n'ala kpọ isi ala, agātubà ya n'etiti oké ọku nke nēnwu ajọ onwunwu.

¹² Ndi-Ju ufọdu di ndi i doworo ndi-isi ọlu nke ala ahu anāchi achi, bú Babilon, ha bu Shedrak na Mishak na Abed-nego; ndikom ndia anughi olu-gi, eze: chi-gi nile ka ha nādighi-efè, ọ bu kwa onyinyo ọla-edo nke i guzobeworo ọtọ ka ha nādighi-akpọ isi ala nye.

¹³ M̄be ahu Nebukadneza n'oké iwe na ọnuma-ya siri ka eme Shedrak na Mishak na Abed-nego ka ha bia. M̄be ahu ha mere ka ndikom ndia bia n'iru eze.

¹⁴ Nebukadneza zara, si ha, Ò bu ihe unu zubeworo, unu Shedrak, na Mishak, na Abed-nego, na chim ka unu nādighi-efè, ọ bu kwa onyinyo ọla-edo nke m'guzobeworo ọtọ ka unu nādighi-akpọ isi ala nye?

¹⁵ Ubu a asi na unu ejikerewo na m̄be unu gānu olu nke opì-ike, na nke òjà, na nke ubọ-akwara, na nke sackbut, na nke une, na nke dulcimer, na nke ubọ na opì nile di iche iche, unu gāda n'ala kpọ isi ala nye onyinyo ahu nke m'meworo, ọ di nma: ma asi na unu adighi-akpọ isi ala, n'otù m̄be ahu ka agātubà unu n'etiti oké ọku nēnwu ajọ onwunwu; ònye bu kwa chi ahu nke gānaputa unu n'akam?

¹⁶ Shedrak na Mishak na Abed-nego zara, si eze, Nebukadneza, ọ dighi ayi onwe-ayi nkpà izaghachi gi okwu bayere nka.

¹⁷ Asi na ọ di uzọ ọ bula Chineke ahu Onye ayi onwe-ayi nēfè puru inaputa ayi, ọ bu n'oké ọku nke nēnwu ajọ onwunwu na n'aka-gi, eze, ka Ọ gānaputa ayi.

¹⁸ Ma asi na Ọ pughi inaputa ayi, ka i mara, eze, na chi-gi nile ka ayi nāgaghi-adi nēfè, ọ bu kwa onyinyo ọla-edo ahu nke i guzobeworo ọtọ ka ayi nāgaghi-akpọ isi ala nye.

¹⁹ M̄be ahu Nebukadneza juputara n'ọnuma, udi iru-ya we ɓanwe imegide Shedrak na Mishak na Abed-nego: ya mere ọ zara, si ka ha me oké ọku ahu ka ọ di ọku uḡò asa kari otú anēmeri ka ọ di ọku.

²⁰ Ọ si-kwa-ra ndi-dike ufọdu bu dīnkpà, ndi di n'usu-ndi-agha-ya, ka ha ke Shedrak na Mishak na Abed-nego aḡu, tubà ha n'oké ọku nēnwu ajọ onwunwu.

²¹ M̄be ahu ekere ndikom ndia aḡu n'uwe-ukwu-ha, na ákwà-nkechi-isi-ha, na uwe-nwuda-ha, na uwe nile ha, ewe tubà ha n'etiti oké ọku nēnwu ajọ onwunwu.

²² N'ihì nka, n'ihì na okwu eze di ọku ọku, na n'ihì na oké ọku ahu bu ihe emeworo ka ọ dikari ọku ókè, ọbuná ndikom ahu ka ire ọku ɓuru, bú ndi meworo ka Shedrak na Mishak na Abed-nego rigota.

- ²³ Ndikom atọ ndia, bú Shedrak na Mishak na Abed-nego, we da n'ala n'abụ n'etiti oké ọku nēnwu ajọ onwunwu.
- ²⁴ M̀be ahu o juru Nebukadneza, bú eze, anya, o we were ọsọ bilie: ọ zara, si ndi-ndum-odu-ya, Ọ bughi ndikom atọ ekere abụ ayi tubàra n'etiti ọku ahu? Ha zara, si eze, Ọ bu ezie, eze.
- ²⁵ Ọ zara, si, Le, mu onwem nāhu ndikom anọ atọpuru abụ, nējeghari n'etiti ọku ahu, ma emerughi ha ahu; onye ahu nke mere ha anọ yiri nwa nke ndi bu chi n'ile ya anya.
- ²⁶ M̀be ahu Nebukadneza biaruru nso ọnu-uzọ oké ọku ahu nke nēnwu ajọ onwunwu: ọ kwuru, si, Shedrak na Mishak na Abed-nego, unu ndi-orù nke Chineke Nke kachasi ihe nile elu, putanu, bia. M̀be ahu Shedrak na Mishak na Abed-nego siri n'etiti ọku ahu puta.
- ²⁷ Ndi ahu ndi nọchiri anya eze, na ndi-isi ahu, na ndi ahu nāchi achi, na ndi-ndum-odu eze, ebe ha zukọtaworo, ha hu-kwa-ra ndikom ndia, na ọku ahu enweghi ike n'aru-ha, ọku aṅachaghi kwa agiri-isi nke isi-ha, uwe-ukwu-ha aṅanweghi kwa, ísì ọku agabigaghi kwa n'aru ha.
- ²⁸ Nebukadneza zara, si, Onye agọziri agọzi ka Chineke nke Shedrak na Mishak na Abed-nego bu, Onye ziteworo mọ-ozì-Ya, we naputa ndi-orù-Ya ndi tukwasiri Ya obi, ọ bu kwa okwu eze ka ha ḡanweworo, we rara aru-ha nye, ka ha we ghara ifè ma-ọbu ikpọ isi ala nye chi ọ bula, ma-ọbughi Chineke-ha.
- ²⁹ N'ihì ya anēsìte n'akam nye iwu, si, na ndi ọ bula, ma-ọbu mba ọ bula, ma-ọbu asusu ọ bula, nke gēkwuhie megide Chineke nke Shedrak na Mishak na Abed-nego, agābọkasi ya, ọ bu kwa ulo-ya ka agēme ebe-ikpofu-ahihia: n'ihì na ọ dighi chi ọzọ nke puru inaputa otú a.
- ³⁰ M̀be ahu eze mere ka ihe gara Shedrak na Mishak na Abednego nke-oma n'ala ahu anāchi achi, bú Babilon.

ISI 4

Nebukadneza, bú eze, nēzigara ndi nile di iche iche, na mba nile, na ndi nile nāsu asusu di iche iche, ozi, bú ndi bi n'uwa nka nile; ka udo bara unu uba.

- ² Ihe-iriba-ama nile na ihe-iju-anya nile nke Chineke Onye kachasi ihe nile elu meworo n'imesom, ọ dim nma n'anya ikọ akukọ ha.
- ³ Ihe-iriba-ama-Ya nile, le ka ha si di uku ri nne! ihe-iju-anya-Ya nile kwa, le ka ha si di ike nke-uku! ala-eze-Ya bu ala-eze ebighi-ebi, ọchichi-Ya nādigide kwa n'ọbọ nile.
- ⁴ Mu onwem, bú Nebukadneza, nọ n'udo n'ulom, nọ kwa ka osisi nwezuru akwukwọ ndu ya n'ulo ukum.
- ⁵ Nrọ ka m'huru, o we me ka m'tua egwu; èchìchè nile m'nēchè n'elu ihe-ndinam na ọhù nile nke isim we me ka m'ma jijiji.
- ⁶ N'ihì ya anēsìte n'akam nye iwu, si, ka eme ka ndi-amam-ihe nile nke Babilon bata n'irum, ka ha we me ka m'mara isi nrọ ahu.
- ⁷ M̀be ahu ndi-ode-akwukwọ di nsọ na ndi-dibia na ndi Kaldea na ndi nēkè elu-igwe batara: mu onwem we ze nrọ ahu n'iru ha; ma ha emeghi ka m'mara isi-ya.
- ⁸ Ma n'ikpe-azu Daniel batara n'irum, onye aha-ya bu Belteshaza, dika aha chim si di, onye mọ nke chi nsọ nile di kwa nime ya: ọ bu kwa n'iru ya ka m'zere nrọ ahu, si,
- ⁹ Belteshaza, onye-isi ndi-ode-akwukwọ di nsọ, n'ihì na mu onwem mara na mọ nke chi nsọ nile di nime gi, na ọ dighi ihe-nzuzo ọ bula nēsọbu gi, kọrọm ọhù nile nke nrọm nke m'huworo, na isi-ya.
- ¹⁰ Ma ọhù nile nke isim n'elu ihe-ndinam di otú a: anọm nāhu, ma le, otù osisi n'etiti uwa,

idi-elu-ya di kwa uku.

11 Osisì ahu ɓara aɓa, di ike, idi-elu-ya rute-kwa-ra n'elu-igwe, apuru ihu ya anya site na nsɔtu nke uwa nka nile.

12 Akwukwɔ-ya mara nma, nkpuru-ya ri-kwa-ra nne, ihe-oriri izùru ihe nile di kwa ya: n'okpuru ya ka anu ɓhia nēze ñdò, ɔ bu kwa n'alaka-ya ka nnunu nile nke elu-igwe nēbi, esite kwa na ya zù anu-aru nile, bú madu.

13 Anɔm nāhu n'ɔhù nile nke isim n'elu ihe-ndinam, ma, le, otù onye nāmuru anya, nke bu kwa onye nsɔ, nēsi n'elu-igwe rida.

14 Ọ nākpɔsi nkpu ike, ɔ bu kwa otù a ka ɔ nāsi, ɓtuenu osisi ahu, ɓukapusia alaka-ya nile, rurupu akwukwɔ-ya nile, kpasa nkpuru-ya: ka anu-ɓhia si n'okpuru ya ɓapu, ka nnunu nile si kwa n'alaka-ya fepu.

15 Ma rapunu ogwe nkporɔgwu-ya nile n'ala, ɔbuná n'aɓu ekere ya nke ígwè na ɔla, n'ahihia ndu nke ɓhia; ka igirigi nke elu-igwe de kwa ya, ka òkè-ya di kwa n'etiti anu-ɓhia n'ihe-ɔkukú nke uwa:

16 ka obi-ya ɓanwe ghara ibu obi madu, ka enye kwa ya obi anu-ɓhia; ka oge asa gabiga kwa ya n'isi.

17 N'iwu ndi nāmu anya nyere ka okwu a siteworo, ɔ bu kwa n'okwu-ɔnu ndi nsɔ ka ihe a si puta: ka ndi di ndu we mara na Onye ahu nke kachasi ihe nile elu nāchi achi n'ala-eze nke madu, ɔ bu kwa onye ɔ bula Ọ chɔɔ inye ya ka Ọ nēnye ya, ɔ bu kwa onye di ala kari madu nile ka ɔ nēme ka o bilie ibu onye-isi-ya.

18 Nrɔ a ka mu onwem, bú eze, bú Nebukadneza, huworo: ma gi onwe-gi, Belteshaza, kɔ akukɔ-isi-ya, n'ihì na ndi-amam-ihe nile nke ala-ezem apughi ime ka m'mara isi-ya; ma gi onwe-gi puru, n'ihì na mɔ nke chi nsɔ nile di nime gi.

19 Mɓe ahu o juru Daniel, onye aha-ya bu Belteshaza, anya nwa mɓe, èchìchè-ya nile we me ka ɔ ma jijiji. Eze zara, si, Belteshaza, ekwela ka nrɔ a ma-ɔbu akukɔ-isi-ya me ka i ma jijiji. Belteshaza zara, si, Onye-nwem, ka nrɔ a diri ndi nākpɔ gi asì, ka akukɔ-isi-ya di kwa-ra ndi-iro-gi.

20 Osisì ahu nke i huru, nke ɓara aɓa, nke di ike, nke idi-elu-ya rutere n'elu-igwe, nke apuru ihu ya anya site na nsɔtu nke uwa nka nile;

21 nke akwukwɔ-ya mara nma, nke nkpuru-ya riri nne, nke ihe-oriri izuru ihe nile di ya; nke n'okpuru ya ka anu ɓhia nēbi, nke ɔ bu n'alaka-ya ka nnunu nile nke elu-igwe nwere ebe-obibi-ha:

22 gi onwe-gi ka ɔ bu, eze, n'ihì na i bawo uba, di ike: idi-uku-gi abawo kwa uba, rute n'elu-igwe, ebe i nāchi erutewo kwa na nsɔtu uwa.

23 Ma ebe eze huru otù onye nāmuru anya, nke bu kwa onye nsɔ, ka o nēsi n'elu-igwe ridata, si, ɓtuenu osisi ahu, mebie ya; ma rapunu ogwe nkporɔgwu-ya nile n'ala, ɔbuná n'aɓu ekere ya nke ígwè na ɔla, n'ahihia ndu nke ɓhia; ka igirigi nke elu-igwe de kwa ya, ka òkè-ya di kwa n'etiti anu ɓhia, rue mɓe oge asa gāgabiga n'isi ya;

24 nka bu akukɔ-isi-ya, eze, iwu nke Onye ahu nke kachasi ihe nile elu ka ɔ bu kwa, nke ruteworo onye-nwem, bú eze, aru:

25 ɔ bu kwa gi ka agāchupu n'ebe madu bi, ɔ bu kwa n'etiti anu ɓhia ka ebe-obibi-gi gādi, ɔ bu kwa ihe-ɔkukú ka agēme ka i ta dika ehi, igirigi nke elu-igwe ganēde kwa gi, oge asa gāgabiga n'isi gi; rue mɓe i gāma na Onye ahu nke kachasi ihe nile elu nāchi achi n'ala-eze nke madu, ɔ bu kwa onye ɔ bula Ọ nāchɔ inye ya ka Ọ gēnye ya.

26 Ma ebe ha siri ka arapu ogwe nkporɔgwu nke osisi ahu; ala-eze-gi gēguzosiri gi ike, site na mɓe i gāma na elu-igwe nāchi achi.

27 N'ihì nka, eze, kwe ka ndum-ɔdum di gi nma n'anya, were kwa ezi omume tijipu

nmehie-gi nile, were kwa imere ndi ewedara n'ala amara tijipu ajọ omume-gi nile; asi na ogologo m̀be gādiri udo-gi.

28 Ihe a nile rutere Nebukadneza, bú eze, aru.

29 N'ogwugwu ọ́nwa iri na abua, n'elu ulo uku ala-eze ahu nke Babilon ka ọ́ nọ́ nējeghari.

30 Eze zara, si, Ọ́ bughi nka bu Babilon uku a, nke mu onwem wuworo ibu ulo ala-eze, site n'ike nke àkù̀m na n'ihì ebube nke ima-nmam?

31 M̀be eze kpu okwu a n'ọ́nu, otù olu siri n'elu-igwe da, si, Gi ka anāgwa okwu, Nebukadneza, bú eze, si: Ala-eze apuwo n'aka-gi.

32 Aganēsi kwa n'ebe madu bi chupu gi, ọ́ bu kwa n'etiti anu ọ́hia ka ebe-obibi-gi gādi; ihe-ọ́kukú ka agēme ka i ta dika ehi, oge asa gāgabiga kwa n'isi gi; rue m̀be i gāma na Onye ahu nke kachasi ihe nile elu nāchi achi n'ala-eze nke madu, ọ́ bu kwa onye ọ́ bula Ọ́ nāchọ́ ka Ọ́ nēnye ya.

33 N'otù oge hour ahu ka okwu a r̀ere n'aru Nebukadneza: ewe si n'ebe madu bi chupu ya, ọ́ bu kwa ihe-ọ́kukú ka ọ́ nāta dika ehi, igirigi nke elu-igwe nēde kwa aru-ya, rue m̀be agiri-isi-ya toputara dika ábúbà ugo, m̀bọ́-aka-ya kwa dika m̀bọ́ nnunu.

34 Ma n'ogwugwu ubochi ahu nile mu onwem, bú Nebukadneza, weliri anyam abua lekwasì elu-igwe, ihe-ọ́mumam we laghachikutem, ọ́ bu kwa Onye ahu nke kachasi ihe nile elu ka m'gọ́ziri, ọ́ bu kwa Onye ahu nke nādi ndu m̀be ebighi-ebi ka m'jara sọ́puru kwa, Onye ọ́chichi-Ya bu ọ́chichi ebighi-ebi, ala-eze-Ya nādigide kwa n'ọ́bọ́ nile:

35 ọ́ bu kwa ndi nile bi n'uwa ka anāgu n'ihe-efu: ọ́ bu kwa dika O si achọ́ ka Ọ́ nēme n'usu-ndi-agma nke elu-igwe, na n'etiti ndi bi n'uwa: ọ́ dighi kwa onye gēti aka-Ya ihe, si Ya, Gini ka I meworo?

36 N'otù m̀be ahu ka ihe-ọ́mumam nālaghachikutem; ọ́zọ́, n'ihì ebube nke ala-ezem, ima-nmam na iḅu-maramaram nālaghachikutem; ọ́ bu kwa mu ka ndi-ndum-ọ́dum na ndi-isim nēkpere; ọ́zọ́, n'elu ala-ezem ka emerem ka m'nọ́zie, ọ́ bu kwa idi-uku nke kachasi ka atukwasirim.

37 Uḅu a mu onwem, bú Nebukadneza, nāja, nēbuli, nāsọ́puru Eze nke elu-igwe; n'ihì na ọ́lu-Ya nile bu ezi-okwu, uzọ́-Ya nile bu kwa ikpé: ọ́zọ́, ndi nējeghari na npako, Ọ́ puru ime ka ha di ala.

ISI 5

Belshaza, bú eze, mere oké oriri nye nnù ndi-isi-ya abua na ọ́gu iri, ọ́ bu kwa n'iru nnù abua na ọ́gu iri ahu ka ọ́ nāhu manya-vine.

2 Belshaza, m̀be ọ́ nēdetu manya-vine ahu ire, ọ́ siri ka achita iko ọ́la-edo na ọ́la-ọ́cha nke Nebukadneza, bú nna-ya, chiputarari n'ulo uku Chineke nke di na Jerusalem; ka eze na ndi-isi-ya na ndi bu nwunye-ya na ndi-enyi-ya nwanyi we nua manya-vine nime ha.

3 M̀be ahu ha chitara iko ọ́la-edo nke achiputarari n'ulo uku nke ulo Chineke nke di na Jerusalem; eze na ndi-isi-ya na ndi bu nwunye-ya na ndi-iko-ya nwan yi we nua manya-vine nime ha.

4 Ha nuru manya-vine, we ja chi nile nke ọ́la-edo, na nke ọ́la-ọ́cha, na nke ọ́la, na nke ígwè, na nke osisi, na nke nkume.

5 N'otù oge hour ahu ka nkpisi-aka ufọ́du nke aka madu putara, de ihe na ncherita-iru ihe-idọ́ba-orìona n'elu nzu etere na m̀bidi ulo uku eze: eze nāhu kwa ọ́bu-aka ahu nēde ihe.

6 M̀be ahu iḅu-maramara nke iru eze ɓanwere, èchìchè-ya nile nēme kwa ka ọ́ ma jijij; nkwonkwo úkwù-ya nātopusi kwa, ikperè-ya abua nākukọ́rita kwa onwe-ha.

7 Eze kpọ́siri nkpu ike, si ka eme ka ndi-dibia na ndi Kaldea na ndi nekè elu-igwe bata.

Eze zara, si ndi-amam-ihe nke Babilon, Onye ọ bula nke gāgu ihe a edere, kọ-kwa-ram isi-ya, uwe-ododo ka o gēyi, iyaḅa ọla-edo gādi kwa n'olu-ya, ọ bu kwa dika otù nime ndi-eze atọ n'ala-eze a ka ọ gāchi achi.

⁸ Mḅe ahu ndi-amam-ihe nile nke eze batara: ma ha apughi igu ihe ahu edere, ma-ọbu ime ka eze mara isi-ya.

⁹ Mḅe ahu eze, bú Belshaza, mara jijiji nke-uku, iḅu-maramara nke iru-ya ḅanwe-kwa-ra n'aru ya, ọ nāḅa kwa ndi-isi-ya ghari.

¹⁰ Ma eze-nwanyi were n'ihì okwu nile nke eze na ndi-isi-ya bata n'ulo oké oriri ahu: eze-nwanyi zara, si, Eze, di ndu rue mḅe nile ebighi-ebi; ka èchìchè-gi nile ghara ime ka i ma jijiji, ka iḅu-maramara nke iru-gi ghara kwa iḅanwe:

¹¹ otù nwoke di n'ala-eze-gi, onye mọ nke chi nsọ nile di nime ya; ọzọ, n'ubochi nna-gi ìhè na uche na amam-ihe, dika amam-ihe nke chi nile, ka ahuru nime ya: ọzọ, eze ahu, bú Nebukadneza, bú nna-gi, onye-isi nke ndi-ode-akwukwọ di nsọ na ndi-dibia na ndi Kaldea na ndi nēkè elu-igwe ka o doro ya, bú nna-gi, eze;

¹² n'ihì na mọ nke kachasi, na ihe-omuma, na uche, na ikọ isi nrọ di iche iche, na ikọ isi okwu-omimi di iche iche, na itọsi okwu nke nāḅa ghari, ka ahuru nime ya, bú Daniel, onye eze ahu guru aha-ya Belteshaza. Uḅu a, ka akpọta Daniel, ọ gākọ kwa isi ihe a edere.

¹³ Mḅe ahu emere ka Daniel ba n'iru eze. Eze zara, si Daniel, Ọ bu gi onwe-gi bu Daniel ahu, onye bu otù nime umu ndi nke Juda emere ka ha je biri n'ala ọzọ, ndi eze ahu, bú nnam, chiputara na Juda?

¹⁴ Ọzọ, anuwom ihe bayere gi, si na mọ nke chi nile di nime gi, na ahuru kwa ìhè na uche na amam-ihe nke kachasi nime gi.

¹⁵ Ma uḅu a emewo ka ndi mara ihe, bú ndi-dibia, bata n'irum, ka ha we gua ihe a edere, me ka m'mara isi-ya: ma ha apughi ikọ isi ihe a.

¹⁶ Ma mu onwem anuwo ihe bayere gi, si na i puru ikọ isi ihe nile na itọsi okwu nile nke nāḅa ghari: uḅu a, asi na i puru igu ihe a edere, na ime ka m'mara isi-ya, uwe-ododo ka i gēyi, iyaḅa ọla-edo gādi kwa n'olu-gi, ọ bu kwa dika otù nime ndi-eze atọ n'ala-eze a ka i gāchi achi.

¹⁷ Daniel zara, si n'iru eze, Ka onyinye-gi diri gi onwe-gi, gi nye kwa onye ọzọ ugwo-ọlu-gi; ma m'gāguru eze ihe a edere, me ka ọ mara isi-ya.

¹⁸ Gi onwe-gi, eze, Chineke Nke kachasi ihe nile elu nyere Nebukadneza, bú nna-gi, ala-eze a na idi-uku na ebube na ima-nma:

¹⁹ ọ bu kwa n'ihì idi-uku ahu nke O nyere ya ka ndi nile di iche iche na mba nile na ndi nāsu asusu nile di iche iche nọ nāma jijiji nātu egwu n'iru ya: onye ọ nāchọ iḅu ọ nēḅu ya, onye ọ nāchọ idebe ndu ọ nēdebe ya ndu; onye ọ nāchọ ibuli ọ nēbuli ya, onye ọ nāchọ ime ka ọ di ala, ọ nēme ka ọ di ala.

²⁰ Ma mḅe obi-ya di elu, mḅe mọ-ya di kwa ike ime ihe-nganga, emere ka o si n'ochè-eze nke ala-eze-ya ridata, ọ bu kwa ebube-ya ka ewezugara n'ebe ọ nọ:

²¹ esi-kwa-ra n'ebe umu nke madu bi chupu ya, eme-kwa-ra obi-ya ka ọ di ka nke anu-ọhia, ọ bu kwa n'etiti inyinya-ibu-ọhia ka ebe-obibi-ya di; ihe-ọkukú ka anēme ka ọ ta dika ehi, igirigi nke elu-igwe nēde kwa aru-ya: rue mḅe ọ mara na Chineke Nke kachasi ihe nile elu nāchi achi n'ala-eze nke madu, na ọ bu kwa onye ọ bula Ọ nāchọ ido onye-isi-ya ka Ọ nēdo.

²² Ma gi onwe-gi, bú nwa-ya, Belshaza, i meghe ka obi-gi di ala, ọ bu ezie na i mara ihe a nile;

²³ ma ọ bu imegide Onye-nwe elu-igwe ka i buliwo onwe-gi; ọ bu kwa aria nile nke ulo-Ya ka ha chitaworo n'iru gi, gi onwe-gi na ndi-isi-gi na ndi bu nwunye-gi na ndi-iko-gi

nwanyi nāñu kwa manya-vine nime ha; ọ bu kwa chi nile nke ọla-ọcha, na nke ọla-edo, na nke ọla, na nke ígwè, na nke osisi, na nke nkume, nke nādighi-ahu uzọ, nke nādighi-anu kwa ihe, nke nādighi-ama kwa ihe, ka i jaworo: ma Chineke ahu Onye ume-gi di n'aka-Ya, Onye nwe-kwa-ra uzọ-gi nile, ka i nāsọpurugh:

²⁴ M̀be ahu ka esiri n'iru ya zilaga ọbu-aka ahu; ọ bu kwa ihe a nke edere ka akaworori.

²⁵ Ma nka bu ihe-odide ahu nke akarari, MENE, MENE, TEKEL, UFASIN.

²⁶ Nka bu akukọ-isi ihe ahu: MENE; Chineke agutawo ala-eze-gi ọnu, me ka m̀be-ya ruzue.

²⁷ TEKEL; atùwo gi n'ìhe-ọtùtù, hu na ihe kọrọ nime gi.

²⁸ PERES; ekewawo ala-eze-gi, nye ndi Midia na ndi Peasia.

²⁹ M̀be ahu Belshaza kwuru okwu, ha we yibe Daniel uwe-ododo, yibe kwa ya iyaḅa ọla-edo n'olu-ya, kwusa okwu bayere ya, si na ọ gābu onye nāchi achi dika otù nime ndi-eze atọ n'ala-eze ahu.

³⁰ N'abali ahu ka eḅuru Belshaza, bú eze Kaldea.

³¹ Ma Daraiօs, bú onye Midia, natara ala-eze ahu m̀be ọ ḅara ihe ra ka ọgu arọ atọ na abua.

ISI 6

Ọ di Daraiօs nma n'anya ido ọgu madu isi, bú ndi nọchiri anya eze, ka ha buru ndi-isi ala-eze-ya, ndi gānọ n'ala-eze ahu nile;

² na ido ndi-isi atọ ndi-isi-ha, ndi Daniel bu otù nime ha; ka ndi ahu ndi nọchiri anya eze we nākọrọ ha akukọ ihe nile ha nēme, ka o we ghara kwa idi ihe nēfunari eze.

³ M̀be ahu Daniel nka ghọrọ ọkaka n'elu ndi-isi ahu na ndi ahu ndi nọchiri anya eze, n'ìhi na mọ nke kachasi di nime ya; eze we zube ido ya onye-isi ala-eze-ya nile.

⁴ M̀be ahu ndi-isi ahu na ndi ahu ndi nọchiri anya eze nọ nāchọ ichọputa ihe-ebubo iji bo Daniel bayere ala-eze; ma ọ dighi ihe-ebubo maḅbu omume bibiri ebibi ọ bula ha puru ichọputa; n'ìhi na onye kwesiri ntukwasi-obi ka ọ bu, ọ dighi kwa nmehie ma-ḅbu omume bibiri ebibi ọ bula achọputara n'aru ya.

⁵ M̀be ahu ndikom ndia nāsi, Ayi agaghi-achọputa ihe-ebubo iji bo Daniel nka, ma isi na ayi achọputaghi ya n'aru ya n'iwu nke Chineke-ya.

⁶ M̀be ahu ndi-isi ndia na ndi nọchiri anya eze ndia were oké nkḵọtu ḅakọta n'ebe eze nọ, ọ bu kwa otú a ka ha nāsi ya, Daraiօs, bú eze, di ndu rue m̀be ebighi-ebi.

⁷ Ndi-isi ala-eze nile, na ndi-isi, na ndi nọchiri anya eze, na ndi-ndum-ọdu, na ndi nāchi achi, aḅawo izù ime ka otù ukpuru eze guzosie ike, na ime ka otù isọ-nsọ di ike, na onye ọ bula nke gāriọ chi ọ bula ma-ḅbu madu ọ bula aririọ rue orú ubọchi na iri, ma-ḅbughi nání gi, eze, na agātubà ya n'olùlù ọdum.

⁸ Uḅu a, eze, me ka isọ-nsọ a guzosie ike, kaye aha-gi n'ìhe a edere n'akwukwọ, ka ewe ghara iḅanwe ya, dika iwu nke Midia na Peasia si di, nke nādighi-agabiga.

⁹ N'ìhi nka ka eze, bú Daraiօs, kayere aha-ya n'ìhe ahu edere n'akwukwọ, na n'isọ-nsọ ahu.

¹⁰ Ma Daniel, m̀be ọ mara na akayewo aha n'ìhe ahu edere n'akwukwọ, o we bata n'ulo-ya: (ma o nwere window ufọdu ghere oghe n'ime-ulo-elu-ya chere iru na Jerusalem;) ọ bu kwa uḅò atọ n'ubọchi ka ya onwe-ya nēḅu ikperè-ya n'ala nēkpe ekpere, nēkele ekele n'iru Chineke-ya, n'ìhi na otú a ka ọ nēmeri site na m̀be gara aga.

¹¹ M̀be ahu ndikom ndia were oké nkḵọtu ḅakọta, chọputa Daniel ka ọ nāriọ aririọ, nāriọ

kwa aririọ-amara n'iru Chineke-ya.

12 M̀be ahu ha biaruru nso, kwue okwu n'iru eze bayere isọ-nsọ eze, si: Ọ́ dighi isọ-nsọ i kayere aha, na onye ọ́ bula nke gāriọ́ chi ọ́ bula ma-ọ́bu madu ọ́ bula aririọ́ rue orú ubọ́chi na iri, ma-ọ́bughi nání gi, eze, na agātubà ya n'olùlù ọ́dum? Eze zara, si, Ihe nke nēguzosi ike ka ihe a bu, dika iwu Midia na Peasia si di, nke nādighi-agabiga.

13 M̀be ahu ha zara, si n'iru eze, Daniel, onye bu otù nime umu ndi Juda emere ka ha je biri n'ala ọ́zọ́, ọ́ nughi olu-gi, eze, ma-ọ́bu isọ-nsọ ahu nke i kayeworo aha-gi, kama uḡò atọ́ n'ubọ́chi ka ọ́ nāriọ́ aririọ́-ya.

14 M̀be ahu eze, m̀be ọ́ nuru okwu a, ọ́ jorọ́ njọ́ n'anya-ya nke-uku, ọ́ bu kwa Daniel ka ọ́ tukwasiri obi-ya idọ́puta ya: we rue ọ́dida anyanwu ka ọ́ nọ́ nējisi ike inaputa ya.

15 M̀be ahu ndikom ndia were oké nkpọ́tu ́hakọ́ta n'ebe eze nọ́, ha we si eze, Mara, gi eze, na iwu nke diri Midia na Peasia bu, na ọ́ dighi isọ-nsọ́ ọ́ bula ma-ọ́bu ukpuru ọ́ bula nke eze nēme ka o guzosie ike agā́banwe.

16 M̀be ahu eze kwuru, ha we me ka Daniel bia, ha we tubà ya n'olùlù ọ́dum. Eze zara, si Daniel, Chineke-gi, Onye gi onwe-gi nēfè m̀be nile, Ya onwe-ya gā́dọ́puta gi.

17 Ewe bute otù nkume, tukwasi ya n'ọ́nu olùlù ahu; eze we were ǹba-aka-akàrà-ya na ǹba-aka-akàrà ndi-isi-ya ka ya; ka ewe ghara iḡanwe ihe ezubere bayere Daniel.

18 M̀be ahu eze lara n'ulo uku ya, nọ́ ọ́nọ́du-abali nēbu ọ́nu: achibatakweghi ubọ́ egwú n'iru ya: ura-ya fepu-kwa-ra n'anya-ya.

19 M̀be ahu eze biliri n'isi-ututu, m̀be chi bọ́rọ́, o we were ọ́sọ́ garue olùlù ọ́dum.

20 M̀be ọ́ nābiaru nso olùlù ahu n'ijekuru Daniel, ọ́ bu olu dika nke onye ihe nēwuta ka o jiri ti nkpu: eze zara, si Daniel, Daniel, gi orù nke Chineke di ndu, Chineke-gi, Onye gi onwe-gi nēfè m̀be nile, Ọ́ puru idọ́puta gi n'aka ọ́dum?

21 M̀be ahu Daniel gwara eze okwu, si, Eze, di ndu rue m̀be ebigghi-ebi.

22 Chinekem ezitewo mọ́-ozí-Ya, we kpuchita ọ́nu ọ́dum ndia, ha emerughkwam aru: n'ihí na n'iru Ya ọ́ bu emeghi-ihe-ọ́jọ́ ka ahuru nimem; ọ́zọ́ kwa, n'iru gi, eze, ọ́ dighi ihe-imeru-arú m'meworo.

23 M̀be ahu ọ́ di eze nma n'anya nke-uku, o we si ka ha me ka Daniel rigoputa n'olùlù ahu. Ewe me ka Daniel si n'olùlù ahu rigota, ọ́ dighi kwa imeru-arú ọ́ bula ahuru n'aru-ya, n'ihí na ọ́ tukwasiri Chineke-ya obi.

24 Eze we kwue, ha we me ka ndikom ahu bia, bú ndi borori Daniel ebubo, ọ́ bu kwa n'olùlù ọ́dum ka ha tubàra ha na umu-ha na ndi bu nwunye-ha; ha akēruteghi kwa ala olùlù ahu tutu ọ́dum enwe ike n'aru ha, tapia ọ́kpukpu-ha nile.

25 M̀be ahu Daraiọ́s, bú eze, degara ndi nile di iche iche, na mba nile, na ndi nāsu asusu nile di iche iche, ndi bi n'uwa nka nile, akwukwọ́-ozí, si; Ka udo-unu di uku.

26 Anēsítè n'irum nye iwu, si, n'ebe nile ọ́ bula anā́chi n'ala-ezem, ka madu nāma jijjii nātu egwu n'iru Chineke nke Daniel: N'ihí na Ya onwe-ya bu Chineke di ndu, Ọ́ nēguzosi kwa ike rue m̀be nile ebigghi-ebi, ala-eze-Ya bu kwa nke anā́gaghi-emebi, ọ́chichi-Ya gā́digide kwa rue ọ́gwugwu ihe nile:

27 Ọ́ bu Onye-ndọ́puta, na Onye-nnaputa, na Onye nēme ihe-iriba-ama di iche iche na ihe-iju-anya di iche iche n'elu-igwe na n'uwa; Onye dọ́putaworo Daniel n'aka ọ́dum.

28 Ihe ga-kwa-ra Daniel nka nke-ọ́ma n'ọ́bubu-eze Daraiọ́s na n'ọ́bubu-eze Sairọ́s, bú onye Peasia.

N'arọ mbu nke Belshaza, bú eze Babilon, Daniel huru nrọ na ọhù di iche iche nke isi-ya n'elu ihe-ndina-ya: m̀be ahu nrọ ahu ka o dere n'akwukwọ, ọ bu isi ihe n'ihe nile ọ huru ka o kwuru.

² Daniel zara, si, Anọm nāhu n'ọhù n'abali, ma, le, ifufe anọ nke elu-igwe nēfekwasi oké osimiri uku si-ike.

³ Anu anọ nke di uku we nēsi n'oké osimiri rigoputa, ha di iche otù n'ibe-ya.

⁴ Nke-mbu di ka ọdum, ọ nwe-kwa-ra nkù abua nke ugo: anọm nēle rue m̀be ekwopuru nkù-ya abua, ewe si n'ala bulie ya elu, ọ bu kwa n'ukwu abua ka eguzobere ya ọtọ dika madu, ọ bu kwa obi madu ka enyere ya.

⁵ Ma le, anu ọzọ, nke mere ha abua, nke yiri bear, ma n'otù akuku ka emere ya ka o bilie, ọgiriaga atọ di kwa n'ọnu-ya n'etiti ezé-ya: ọ bu kwa otú a ka ha nāsi ya, Bilie, rie ọtutu anu.

⁶ M̀be nka gasiri, anọm nāhu, ma, le, anu ọzọ, dika agu, ma o nwere nkù anọ nke anu-ufe n'azu-ya; ọ bu kwa isi anọ ka anu a nwere; anēnye kwa ya ọchichi.

⁷ M̀be nka gasiri m'nọ nāhu n'ọhù nile nke abali, ma le, otù anu, nke mere ha anọ, nke di egwu, nwe ume, dikarisiri ike; ọ nwe-kwa-ra ezé di uku nke ígwè: o ripiara ihe tapia kwa, ma nke fọduru, o jiri ukwu-ya zọtọ ya: anu ahu di kwa iche n'anụ nile buru ya uzọ; o nwe-kwa-ra mpi iri.

⁸ Anọm nēlegide mpi iri ahu, ma, le, otù mpi ọzọ, nke di ntà, rigotara n'etiti ha, ewe ropu mpi atọ nime mpi iri mbu n'iru ya: ma, le, anya di iche iche, dika anya madu, di na mpi a, na otù ọnu nke nēkwu oké ihe di iche iche.

⁹ Anọm nāhu rue m̀be atudasari oche-eze di iche iche, otù Onye ochie we nọdu ala: uwe-Ya di ọcha dika snow, agiri-isi nke isi-Ya di kwa ka aji-anu nwupuru enwupu; oche-eze-Ya bu ire ọku ire ọku, wheel-Ya nile bu ọku nēre ere.

¹⁰ Osimiri nke bu ọku nērùputa n'iru ya: orú nnù ndi-ozí ọgu uzọ isi na uzọ ise nējere Ya ozi, orú nnù orú nnù uzọ, na orú nnù nnù uzọ iri-na-otù, na orú nnù ọgu uzọ ise, nēguzo kwa ọtọ n'iru Ya: Onye-ikpe ahu nọduru ala, asaghe-kwa-ra akwukwọ di iche iche.

¹¹ Anọm nāhu na m̀be ahu n'ihí olu nke oké okwu nile nke mpi nēkwu: anọm nāhu rue m̀be eburu anu ahu, la aru-ya n'iyì, rara ya nye nsure-ọku.

¹² Ma anu atọ nke fọduru, emere ka ọchichi-ha gabiga: ma ogologo m̀be na ndu-ha ka enyere ha rue m̀be akara àkà na m̀be.

¹³ Anọm nāhu n'ọhù nile nke abali, ma, le, otù onye, nke di ka nwa nke madu, nọ nābia n'igwe-oji nke elu-igwe, ọ bu kwa Onye ochie ahu ka ọ biakutere, ha we me ka ọ biarue nso n'iru Ya.

¹⁴ Ọ bu kwa ya ka enyere ọchichi, na ebube, na ala-eze, ka ndi nile di iche iche na mba nile na ndi nile nāsu asusu di iche iche we fè Ya: ọchichi-Ya bu ọchichi ebighi-ebi, nke nāgaghi-agabiga, ọ bu kwa ala-eze-Ya bu nke anāgaghi-emebi.

¹⁵ Ma mu onwem, bú Daniel, o wutara mọm nime ọbọ-ya, ọhù nile nke isim nēme kwa ka m'ma jijiji.

¹⁶ Abiarurum nso otù onye nime ndi ahu nēguzo ọtọ n'ebe ahu, ọ bu kwa ihe bu ezi okwu bayere ihe a nile ka m'riọrọ n'aka ya. O we gwam okwu, ọ bu kwa isi ọhù ndia ka o mere ka m'mara, si:

¹⁷ Anu uku ndia, nke di anọ, bu eze anọ, ndi gēsi n'ala bilie ọtọ.

¹⁸ Ma ndi nsọ nke Onye ahu nke kachasi ihe nile elu gānata ala-eze ahu, nwe ala-eze ahu rue m̀be ebighi-ebi, ọbuná rue m̀be nile ebighi-ebi.

¹⁹ M̀be ahu ka m'chọrọ ima ihe bu ezi-okwu bayere anu nke-anọ ahu nke puru iche nime ha nile, nke dikarisiri egwu, nke ezé-ya nile bu ígwè, mbọ-ya nile buru ọla; nke ripiara, tapia, were ukwu-ya nile zọtọ nke fọduru;

- ²⁰ achọ-kwa-ram ima ihe bu ezi-okwu bayere mpi iri ahu nke di n'isi-ya, na mpi ọzọ ahu nke rigotara, nke mpi atọ da-kwa-ra n'ala n'iru ya; ọbuná mpi ahu nke nwere anya di iche iche na ọnu nke nēkwu oké ihe di iche iche, nke di uku kari ibe-ya nile n'ile ya anya.
- ²¹ Anọm nāhu, mpi ahu we nēbuso ndi nsọ agha, nwe ike imegide ha;
- ²² rue m̄be Onye ochie ahu biara, m̄be ọ di kwa ikpé enyere ndi nsọ nke Onye ahu nke kachasi ihe nile elu: m̄be ahu akara àkà rute-kwa-ra na ndi nsọ nwere ala-eze ahu.
- ²³ Otù a ka ọ siri, Anu nke-anọ gābu ala-eze nke-anọ n'uwa, nke gāpu iche n'ala-eze nile, ọ gēripia kwa uwa nka nile, zọpia ya, tapia ya.
- ²⁴ Ma mpi iri ndia, ọ bu n'ala-eze ahu ka eze iri gēsi bilie: eze ọzọ gēbili kwa n'azu ha; ma ya onwe-ya gāpu iche n'aru ndi buru ya uzọ, eze atọ ka ọ gēme kwa ka ha di ala.
- ²⁵ Ọzọ, okwu di iche iche megide Onye ahu nke kachasi ihe nile elu ka o gēkwu, ọ bu kwa ndi nsọ nke Onye ahu nke kachasi ihe nile elu ka ọ gēme ka ha ka nká: ọ gēle kwa anya iḅanwe m̄be di iche iche akara àkà na iwu; agēnye kwa ha n'aka-ya rue otù oge na oge abua na nkera oge.
- ²⁶ Ma Onye-ikpe ahu gānọdu ala, ọ bu kwa ọchichi-ya ka agēme ka ọ gabiga, ikpochapu ya na ila ya n'iyì rue ọgwugwu ihe nile.
- ²⁷ Ma ala-eze ahu, na ọchichi ahu, na idi-uku nke ala-eze nile n'okpuru elu-igwe nile, ka agēnye ndi ahu, bú ndi nsọ nke Onye ahu nke kachasi ihe nile elu: ala-eze-Ya bu ala-eze ebighi-ebi, ọchichi nile gēfè kwa Ya, nu olu-Ya.
- ²⁸ N'ebe a ka ọgwugwu okwu a di. Ma mu onwem, bú Daniel, èchìchèm nile nēme ka m'ma jijiji nke-uku, iḅu-maramara nke irum nāḅanwe kwa n'arum: ma okwu ahu ka m'debere n'obim.

ISI 8

N'arọ nke-atọ nke ọbubu-eze nke Belshaza, bú eze, emere ka m'hu ọhù, bú mu onwem Daniel, m̄be ọhù ahu nke emere ka m'hu ya n'isi-nmalite gasiri.

- ² M'we hu n'ọhù ahu; o we rue, m̄be m'nāhu, na mu onwem nọ na Shushan, bú ulo uku eze nke di n'llam, bú ala anāchi achi; m'we hu n'ọhù ahu, ma le, mu onwem nọ n'akuku osimiri Ulai.
- ³ M'we welie anyam, hu, ma, le, otù ebulu nēguzo n'iru osimiri ahu nke nwere mpi abua: mpi abua ahu di kwa elu, ma otù di elu kari ibe-ya: ma nke ka elu kpe azu pute.
- ⁴ Ahurum ebulu ahu ka ọ nāsọ mpi n'akuku Ọdida-anyanwu, na n'akuku Ugwu, na n'akuku Ndida; ma ọ dighi anu ọ bula nēguzo n'iru ya, ọ dighi kwa onye nānaputa ihe n'aka-ya; ma ọ neme dika ọ tọrọ ya utọ, me onwe-ya uku.
- ⁵ Ma mu onwem nọ nāchighari uchem, ma, le, otù nkpi siri n'Ọdida-anyanwu bia n'elu uwa nile, ma ọ dighi-emetu ala ma-ọli: nkpi ahu nwe-kwa-ra mpi juru anya n'olile n'etiti anya-ya abua.
- ⁶ O we biakute ebulu ahu nke nwere mpi abua, nke m'huru ka ọ nēguzo n'iru osimiri ahu, o we ḅakwasi ya ọsọ n'ọnuma nke ike-ya.
- ⁷ M'we hu ya ka ọ nābiarutu ebulu ahu nso, o we wesa ya iwe di ilu, tiḅue ebulu ahu, sọjie mpi-ya abua; ike adighi kwa ebulu ahu iguzo n'iru ya, o we tuda ya n'ala, zọda ya ukwu; ọ dighi kwa onye nānaputa ebulu n'aka-ya.
- ⁸ Nkpi ahu we me onwe-ya uku ri nne: ma m̄be o nwere ume, aḅajiri mpi uku ya; mpi anọ nke juru anya n'olile we pute n'ọnọdu ya chere iru n'ifufe anọ nke elu-igwe.
- ⁹ Ma otù nime ha ka otù mpi ntà siri puta, o we dikarisiri uku, n'uzọ Ndida, na n'uzọ Ọwuwa-anyanwu, na n'uzọ ala ahu mara nma.

- ¹⁰ O we di uku rue usu ihe nile nke elu-igwe; o we me ka ufodu nime usu ihe nile nke elu-igwe na nime kpakpando da n'ala, o we zoda ha ukwu.
- ¹¹ Obuna rue Onye-isi nke usu ahu ka o mere onwe-ya uku; o bu kwa n'aka-Ya ka o napuru aja-nsure-okwu anesure mbe dum, atuba-kwa-ra onodu nke ebe nsọ Ya.
- ¹² Anenye kwa ya usu-ndi-agma imegide aja-nsure-okwu anesure mbe dum n'hi nmehie; o we tuda ezi-okwu n'ala, me ihe, ihe ga-kwa-ra ya.
- ¹³ M'we nu otu onye nsọ ka o nkwu, otu onye nsọ we si onye ahu nke nkwu okwu, Rùe ole mbe ka odu a gadi, bu nke aja-nsure-okwu anesure mbe dum, na njehie ahu nke nakpata itoboro-n'efu, inye ma ebe nsọ ma usu-ndi-agma ka azoda ha ukwu?
- ¹⁴ O we sim, Rue nu anyasi na ututu ise na odu iri-na-ise; ewe gua ebe nsọ n'ebe ezi omume.
- ¹⁵ O rue, mbe m'huru odu ahu, obuna mu onwem, bu Daniel, na m'choro nghota; ma, le, ihe di ka nwoke di ike n'ile ya anya neguzo n'irum.
- ¹⁶ M'we nu olu madu n'etiti Ulai, o we kpọ, si, Gabriel, me ka onye a ghota odu.
- ¹⁷ O we bia nsọ n'ebe m'neguzo; ma mbe o biara, m'we tua egwu nke-uku, da kpue irum n'ala: o we sim, Ghota, gi nwa nke madu; n'hi na mbe nke ogwugwu ihe nile ka odu a diri.
- ¹⁸ Mbe o kpayerem uka, m'we di n'oke ura da kpue irum n'ala: o we metum aka, me ka m'guzo oto n'ebe m'neguzo.
- ¹⁹ O we si, Le, m'gaje ime ka i mara ihe ahu nke gadi n'ikpe-azu nke oké iwe a: n'hi na o diri mbe akara aka nke ogwugwu ihe nile.
- ²⁰ Ebulu ahu nke i huru, nke nwere mpi abua, ha bu eze nke Midia na Peasia.
- ²¹ Nkpi ahu nke nwere aji ri nne bu eze Jevan: ma mpi uku ahu nke di n'etiti anya-ya abua, nke ahu bu eze mbu.
- ²² Ma mpi ahu, nke baji abaji, nke mpi ano guzoro onodu-ya, ala-eze ano gesi na mba ahu guzo, ma o bughi n'ike-ya.
- ²³ Ma na mbe ikpe-azu nke ala-eze-ha, mbe ndi-njehie gējehiezuwori, otu eze geguzo oto, nke nwere iru di ike, o bu kwa onye naghota okwu-omimi di ichie ichie.
- ²⁴ Ike-ya gesi kwa ike, ma o bughi n'ike nke aka ya; o gebibi kwa n'uzo di ebube, ihe gaga-kwa-ra ya nke-oma, o geme kwa ihe: o gebibi kwa ndi nwere ume na ndi ahu, bu ndi nsọ.
- ²⁵ O gesite kwa n'ezie uche-ya me ka aghugho ga nke-oma n'aka-ya; o bu kwa n'obi-ya ka o geme onwe-ya uku; o bu kwa na mbe udo-ha ka o gebibi otutu madu: o bu kwa imegide onye-isi nke ndi-isi ka o geguzo; ma agabaji ya njighi aka.
- ²⁶ Ma odu ahu nke anyasi na ututu nke ekwuworo, ezi-okwu ka o bu: ma gi onwe-gi zobe odu ahu; n'hi na o diri otutu ubochi di n'iru.
- ²⁷ Ma mu onwem, bu Daniel, ike gwurum, m'we ria odu ubochi ufodu; m'we bilie, je ozi eze: odu ahu ju-kwa-ram anya, ma o dighi onye naghota ya.

ISI 9

N'aro mbu nke Daraios nwa Ahasueros, onye sitere na nkporu ndi Midia, onye emere eze nke ala-eze ndi Kaldea;

² n'aro mbu nke obubu-eze-ya ka mu onwem, bu Daniel, jiri akwukwo nile ayi ghota onu-ogugu aro ahu, nke okwu Jehova ruru Jeremaia, bu onye-amuma, nti bayere ha, imezuru nkponkpọ ebe nile nke Jerusalem, bu odu aro ato na iri.

³ M'we che Onye-nwe-ayi Chineke irum, icho Ya n'ekpere na ariri-amara di ichie ichie,

n'obubu-ọnu na ákwà-nkpe na ntu.

⁴ M'we kpere Jehova, bú Chinekem, kwuputa, si, Biko, Onye-nwe-ayi, bú Chineke ahu Nke di uku di kwa egwu, Onye nēdebere ndi nāhu Ya n'anya, ndi nēdebe kwa ihe nile O nyere n'iwu, ọbụba-ndu-Ya na ebere-Ya;

⁵ ayi emehiewo, me ajọ omume, mebie iwu, nupu isi, we si n'ihe nile I nyere n'iwu na n'ikpé-Gi nile wezuga onwe-ayi:

⁶ ayi egegghi kwa nti ndi-orù-Gi, bú ndi-amuma, ndi gwara ndi-eze-ayi na ndi-isi-ayi na nna-ayi-hà, gwa kwa ndi nile nke ala-ayi, okwu n'aha-Gi.

⁷ Onye-nwe-ayi, Gi ka ezi omume diri, ma ayi ka ihere iru diri, dika o si di ta; ọ diri ndi Juda, di-kwa-ra ndi bi na Jerusalem, di-kwa-ra Israel nile, ma ndi nọ nso, ma ndi nọ n'ebe di anya, n'ala nile ebe I chugaworo ha, n'ihì nmekpu-ha nke ha mekpuru Gi.

⁸ Onye-nwe-ayi, ayi ka ihere iru diri, ọ diri ndi-eze-ayi, di-kwa-ra ndi-isi-ayi, di-kwa-ra nna-ayi-hà, n'ihì na ayi emehiewo megide Gi.

⁹ Onye-nwe-ayi Chineke-ayi ka obi-ebere nile na n̄aghara nile diri; n'ihì na ayi anupuwo isi n'okpuru Ya;

¹⁰ ayi egegghi kwa olu Jehova, bú Chineke-ayi, nti, ijeghari n'iwu-Ya nile, nke O tiyere n'iru ayi site n'aka ndi-orù-Ya, bú ndi-amuma.

¹¹ E, Israel nile agabigawo iwu-Gi, we wezuga onwe-ha, ka ha we ghara ige olu-Gi nti: ewe wukwasi ayi ọbụba-ayi ahu na ọnuu-ayi ahu nke edeworo n'akwukwọ iwu Moses, bú orù Chineke; n'ihì na ayi emehiewo megide Ya.

¹² O we me ka Okwu-Ya nile guzosie ike, bú nke O kwuru megide ayi, megide kwa ndi-ikpe-ayi ndi kpere ayi ikpe, n'ime ka ihe ọjọ uku biakwasi ayi: n'ihì na emeghi n'okpuru elu-igwe nile otú emeworo na Jerusalem.

¹³ Dika edeworo ya n'akwukwọ iwu Moses, ihe ọjọ a nile abiakwasiwo ayi: ma ayi emeghi ka iru Jehova, bú Chineke-ayi, dajua, ka ayi we si n'ajọ omume nile ayi chigharia, nwe uche n'ezi-okwu-Gi.

¹⁴ Jehova we mua anya n'ebe ihe ọjọ ahu di, me ka ọ biakwasi ayi: n'ihì na Onye ezi omume ka Jehova, bú Chineke-ayi, bu bayere ọlu-Ya nile nke Ọ luworo, ma ayi egegghi olu-Ya nti.

¹⁵ Ma ụbụ a, Onye-nwe-ayi Chineke-ayi, Onye wereworo aka di ike me ka ndi-Gi si n'ala Ijpt puta, I we mere Onwe-gi aha, dika o si di ta; ayi emehiewo, ayi emebiwo iwu.

¹⁶ Onye-nwe-ayi, dika ezi omume-Gi nile si di, biko, ka iwe-Gi na ọnuma-Gi si n'obodo-Gi, bú Jerusalem, bú ugwu nsọ Gi, laghachi: n'ihì na ọ bu n'ihì nmehie nile ayi, na n'ihì ajọ omume nile nke nna-ayi-hà, ka Jerusalem na ndi-Gi ghọworo ihe-ita-uta nye ndi nile di ayi buruburu.

¹⁷ Ma ụbụ a, Chineke-ayi, ge nti n'ekpere orù-Gi na n'aririọ-amara-ya nile, me iru-Gi ka ọ mukwasi ebe nsọ Gi nke tọbọrọ n'efu, n'ihì Onye-nwe-ayi.

¹⁸ Chinekem, tọ nti-Gi n'ala, nu; saghe anya-Gi abua, hu ebe nile ayi nke tọbọrọ n'efu, na obodo ahu nke akpọkwasiwo ya aha-Gi: n'ihì na ọ bughì n'ihì ezi omume nile ayi ka ayi onwe-ayi nēme ka aririọ-amara nile ayi da n'iru Gi, kama n'ihì ọtutu obi-ebere-Gi.

¹⁹ Onye-nwe-ayi, nuru: Onye-nwe-ayi, ̄aghara: Onye-nwe-ayi, n̄a nti me ihe: anọla ọdu: n'ihì Gi onwe-gi; Chinekem, n'ihì na aha-Gi ka akpọkwasiwo obodo-Gi na ndi-Gi.

²⁰ Ma m̄be mu onwem nọ nēkwu okwu, nēkpe ekpere, nēkwuputa nmehiem na nmehie ndim, bú Israel, nēme ka aririọ-amaram da n'iru Jehova, bú Chinekem, n'ihì ugwu nsọ nke Chinekem;

²¹ e, m̄be mu onwem nọ nēkwu okwu n'ekpere, onye ahu, bú Gabriel, onye m'hururi n'ọhù n'isi-nmalite, ebe emere ka o fēue onwe-ya n'ufe, o we nērutum aru n'ihe dika m̄be

onyinye-inata-iru-oma nke anyasi.

²² O we me ka m'ghota, kpayerem uka, si, Daniel, uhu a ka m'putaworo ime ka i nwe uche ighota ihe.

²³ N'isi-nmalite ariri-omara-gi nile ka okwu putara, mu onwem abiawo kwa igosi gi; n'ih na ihe anachosi ike nke-uku ka i bu: ya mere tugharia uche n'okwu a, ghota ohu a.

²⁴ Ogu izu ato na iri, bu izu ubochi asa, ka ekpeworo n'ikpe bayere ndi-gi, baye-kwa-ra obodo nsog gi, ime ka njehie bie, na ime ka nmehie gwusia, na ikpuchi ajo omume, na ime ka ezi omume ebighi-ebi bata, na ikachita ohu na omuma akara, na ite Onye nsog ahu Nke kachasi ndi nsog nile manu.

²⁵ Ma mara, were kwa uche mata, na site na nputa okwu ahu iwughachi na iwuzi Jerusalem rue mbe onye etere manu, bu onye-ndu, gadi izu asa: na ogu ato na abua, agewuzi kwa ya ozog, ya na ama na ekpe, obuna na nkpà nke mbe ndia.

²⁶ Ma mbe ogu izu ato na abua ahu gasiri agebipu onye etere manu, o dighi kwa ihe o gēwe: o bu kwa obodo ahu na ebe nsog ahu ka ndi nke otu onye-ndu nke gaje ibia gebibi; ma ogwugwu-ya gadi na nrubiga-okè dika nke miri, o bu kwa rue ogwugwu mbe ahu ka agha gadi; ihe akara aka bu itoboro-n'efu di ichie ichie.

²⁷ O gēme kwa ka otu obu-ndu siere otutu madu ike otu izu: o bu kwa na nkera izu ahu ka o gēme ka aja na onyinye-inata-iru-oma kwusi; o bu kwa n'elu nku ihe-arú di ichie ichie ka otu onye nke nakpata itoboro-n'efu gābia: o bu kwa rue mbe agawukwasi ngwusi na ihe akara aka n'aru onye ahu nakpata itoboro-n'efu.

ISI 10

N'arog nke-atog nke Sairos, bu eze Peasia, ekpughere Daniel, onye akporo aha-ya Belteshaza, okwu; o bu kwa ezi-okwu ka okwu ahu bu, obuna obubu-agma uku: o we ghota okwu ahu, nghota di-kwa-ra ya n'ohu ahu.

² N'ubochi ahu mu onwem, bu Daniel, no neru ujú ogologo izu ato.

³ Nri anachosi ike nke-uku ka m'nerighi, anu na manya-vine abaghi kwa n'onum, eteghkwam onwem manu maqli, rue mbe ogologo izu ato ruzuru.

⁴ Ma n'ubochi nke-oru-na-anog nke onwa mbu, mbe mu onwem no n'akuku osimiri uku ahu, ya bu Hidekel,

⁵ m'we welie anyam abua, hu, ma, le, otu onye yiri uwe ocha, onye ekere ihe-okike ola-edo oma nke Ufaz n'ukwu-ya:

⁶ aru-ya di kwa ka beryl, iru-ya di kwa ka amuma si di n'ile ya anya, anya-ya abua di kwa ka owa nenwu oku, ogwe-aka-ya abua na ukwu-ya abua di kwa ka ibu-maramara nke ola akwochara akwocha, olu okwu-ya nile di kwa ka olu igwe madu.

⁷ Mu onwem, bu Daniel, nanim, huru ohu ahu: ma ndikom ahu ndi mu na ha no ahughi ohu ahu; ma otu o di, oké oma-jijji dakwasiri ha, ha we balaga izobe onwe-ha.

⁸ Mu onwem we foduru nanim, m'we hu ohu uku a, ike we ghara ifodu nimem: n'ih na ebubem banwere ghog ihe-nbibi n'arum, m'we ghara inagide ike o bula.

⁹ M'we nu olu okwu-ya nile: ma mbe m'nuru olu okwu-ya nile mu onwem adawori n'oke ura kpue irum n'ala, irum we che n'ala.

¹⁰ Ma, le, otu aka meturum, me ka m'guzo nanaghari n'elu ikperem abua na obu-akam abua.

¹¹ O we sim, Daniel, onye bu ihe anachosi ike nke-uku, ghota okwu nile nke mu onwem nagwa gi, gi guzo kwa otog n'ebe-nguzo-gi; n'ih na uhu a ka ezworom biakute gi: mbe o kpayerem uka nka, m'we guzo otog nama jijji.

- ¹² O we sim, Atula egwu, Daniel; n'ihì na site n'ubochi mbu ahu m̀be i nyere obi-gi ighota ihe na iweda onwe-gi n'ala n'iru Chineke-gi, anuru okwu-gi nile: mu onwem abiawo kwa n'ihì okwu-gi nile.
- ¹³ Ma onye-isi ala-eze Peasia nēguzo na ncherita-irum orú ubochi na otù; ma, le, Maikael, bú otù nime ndi-isi ndi bu isi, biara iyerem aka: mu onwem we fodu n'ebe ahu n'akuku ndi-eze Peasia.
- ¹⁴ Ma abiawom ime ka i ghota ihe ahu nke gādakwasi ndi-gi na m̀be ikpe-azu nke ubochi ndia: n'ihì na ọhù fọduru nke diri ubochi ndia.
- ¹⁵ M̀be ọ kpayerem uka dika okwu ndia si di, m'we che irum n'ala, da oḅi.
- ¹⁶ Ma, le, otù onye nke di ka oyiya umu nke madu nēmetu eḅuḅere-ọnum abua aka: m'we saghe ọnum, kwue okwu, si onye ahu nke nēguzo na ncherita-irum, Onye-nwem, site n'ọhù a aru-ufum nile dakwasirim na mberede, m'we ghara inagide ike ọ bula.
- ¹⁷ Òrù nke onye-nwem nka gēsi kwa aña nwe ike ikpayere onye-nwem nka uka? ma mu onwem, site n'ụḅu a ike adighi-eguzogide kwa nimem, ume afodughi kwa nimem.
- ¹⁸ Otù onye nke di ka madu n'ile ya anya we metukwam aka ọzọ, me ka m'di ike.
- ¹⁹ O we si, Atula egwu, gi onye bu ihe anāchọsi ike nke-uku: udo diri gi, di ike, e, di ike. M̀be ọ kpayerem uka, m'we me onwem ka m'di ike, si, Ka onye-nwem kwue; n'ihì na i mewo ka m'di ike.
- ²⁰ O we si, Ì mara ihe m'jiri biakute gi? ma ụḅu a m'gālaghachi ibuso onye-isi Peasia agha: ma m̀be mu onwem nāpu, le, onye-isi Jevan gābata.
- ²¹ Ma otú ọ di, m'gēgosi gi ihe akara àkà n'ihe edere n'akwukwọ nke ezi-okwu: ma ọ dighi otù onye nēme onwe-ya ka ọ di ike n'akukum imegide ndia, ma-ọbughi nání Maikael, bú onye-isi ūnu.

ISI 11

Ma mu onwem, n'arọ mbu nke Daraios, bú onye Midia, nguzo-otom bu ka m'ghoro ya onye nējidesi ike na ebe siri ike.

² Ma ụḅu a ezi-okwu ka m'gēgosi gi. Le, ndi-eze atọ ọzọ ganēguzoro Peasia ọtọ; ma nke-anọ gābu ọgaranya nwe àkù uku kari ha nile: ma m̀be emere ka ọ di ike site n'àkù-ya, ọ gākpote ndi-ya nile imegide ala-eze Jevan.

³ Ma otù eze, onye bu dike, gēguzo ọtọ, ọ gāchi kwa achi n'oké ọchichi, me ka o si tọ ya.

⁴ Ma m̀be o guzoro ọtọ, agētipia ala-eze-ya, kesa ya na nchere-iru ifufe anọ nke elu-igwe; ma ọ gaghi-adi umu-ya gānọchi ya, ọ gaghi-adi kwa ka ala-ọchichi-ya nke ọ chiri si di; n'ihì na agēropu ala-eze-ya, ọ gādi-kwa-ra ndi ọzọ nābughi ndia.

⁵ Ma eze nke Ndida gādi ike, ya na otù nime ndi-isi-ya; ọ gādi kwa ike n'elu ya, chia achi; oké ala-ọchichi ka ala-ọchichi-ya gābu.

⁶ Ma n'ogwugwu arọ ufodu ha gēkekota onwe-ha; ada eze nke Ndida gābiakute kwa eze Ugwu idozi okwu n'uzọ ziri ezi: ma nwanyi ahu agaghi-anagide ike nke ogwe-aka-ya; nwoke ahu agaghi-eguzogide kwa, ya na ogwe-aka-ya; ma agārara nwanyi ahu nye, ya onwe-ya, na ndi nēme ka ọ bia, na nna muru ya, na nwoke nke nēme ka ọ di ike na m̀be ahu nile.

⁷ Ma otù onye gēsi n'ome nke nkporogwu nwan yi ahu nile guzo ọtọ n'ọnoḅu nwoke ahu, biakute usu-ndi-agma-ya, bata n'ebe siri ike nke eze Ugwu, megide ha, ghọ onye di ike:

⁸ ọzọ kwa, chi nile ha, ha na arusi nile ha akpuru akpu, tiyere ihe nile ha anāchọsi ike nke-uku nke ọla-ocha na nke ọla-edo, ka ọ gādota n'agma bata n'Ijpt; ma ya onwe-ya gēguzo arọ ufodu ghara imegide eze Ugwu ahu.

- ⁹ Ọ gābata kwa n'ala-eze nke eze Ndida, ma ọ gālaghachi n'ala nke aka ya.
- ¹⁰ Ma umu-ya ndikom gākpali onwe-ha ibu agha, ha gāchikọta kwa ìgwè ọtutu usu-ndi-
agha, ọ gābia abia, rubiga ókè dika osimiri, gabiga: ọ gālaghachi kwa, ha gākpali kwa
onwe-ha ibu agha rue ebe-ya siri ike.
- ¹¹ Ma eze Ndida gēwe iwe di ilu, puta, buso ya agha, bú eze Ugwu ahu: ọ gēguzo kwa
oké ìgwè madu, ma agēnye ìgwè madu ahu n'aká-ya.
- ¹² Agāchipu kwa ìgwè madu ahu, obi-ya ewe di elu: ọ gēme kwa ka nnù kwuru nnù madu
da ada, ma ọ gaghi-adi ike.
- ¹³ Ma eze Ugwu ahu gēguzobe kwa ìgwè madu ọzọ bara uba kari ìgwè mbu; ọ bu kwa
n'ogwugwu m̀be ndia, bú nke arọ ndia, ka ọ gābia abia, chiri usu-ndi-agma di uku, chi kwa
ọtutu àkù.
- ¹⁴ Ma na m̀be ahu ka ọtutu madu gēguzo ọtọ imegide eze Ndida: ọzọ, umu nke ndi nēme
ihe-ike n'etiti ndi-gi gēbuli onwe-ha ime ka ọhù ahu guzo; ma ha gāsu ngongọ.
- ¹⁵ Eze Ugwu ahu gābia kwa, wukọta obo-ihe, were otù obodo nke ewusiri ike nke-uku:
ogwe-aka nile nke Ndida agaghi-eguzo kwa, ha na ndi ọ rọputara, ọ dighi kwa ike ọ bula
ha nwere iguzo.
- ¹⁶ Ma onye ahu nke nābiakute ya gēme ka o si tọ ya, ọ dighi kwa onye ọ bula ganēguzo
n'iru ya; ọ gēguzo kwa n'ala ahu mara nma, ngwusi gādi kwa n'aka-ya.
- ¹⁷ Ọ gēdo kwa iru-ya ibia abia n'ike nke ala-eze-ya nile, ndi ziri ezi gēso kwa ya; ọ gēme
kwa ihe: ọ bu kwa ada ndinyom ka ọ gēnye ya, ibibi ya; ma ihe ahu agaghi-eguzo, ọ bughi
kwa nke ya ka ọ gābu.
- ¹⁸ Ọ gēchighari kwa iru-ya le agwe-etiti nile, were ọtutu: ma otù ọchi-agma gēme ka ita-
uta-ya kwusiri ya; e, ọ gēme kwa ka ita-uta-ya laghachikute ya.
- ¹⁹ Ọ gēchighari kwa iru-ya le ebe nile siri ike nke ala nke aka ya: ma ọ gāsu ngongọ da,
agaghi-ahu kwa ya.
- ²⁰ Ma otù onye nke nēme ka onye nke nāchi n'ihe-ike gabiga n'ima-nma ala-eze ahu
gēguzo ọtọ n'ọnọdu-ya: ma n'ubochi ole-na-ole ka agētipia ya, ma ọ bughi n'iwe, ọ bughi
kwa n'agma.
- ²¹ Ma otù onye eledara anya gēguzo ọtọ n'ọnọdu-ya, onye ha nātukwasighi ebube nke
ala-eze: ma ọ gābata nime na m̀be udo, were ire-utọ nile nata ala-eze ahu.
- ²² Ma ogwe-aka nile nke nrubiga-ókè ahu ka agēji ruchapu ha n'iru ya, tipia ha; e, onye-
ndú nke ọbụba-ndu kwa.
- ²³ Ma site na m̀be madu kekọtara onwe-ha n'ebe ọ nọ ọ gālu ọlu aghughọ: ọ gēji kwa otù
mba di nta rigo n'elu, nwe ume.
- ²⁴ Na m̀be udo na imegide ebe nile di urù nke ala anāchi achi ka ọ gābia; ọ gēme kwa ihe
nke nna-ya-hà na ndi bu nna nna-ya-hà nēmeghi; ihe-nluta-n'agma na ihe-nkwata na àkù
ka ọ gēkesara ha: ọ bu kwa imegide ebe di iche iche ewusiri ike ka ọ gēchè èchìchè-ya
nile, ọbuná rue m̀be akara àkà.
- ²⁵ Ọ gākpote kwa ike-ya na obi-ya imegide eze Ndida chiri oké usu-ndi-agma; eze Ndida
gākpali kwa onwe-ya ibu agha chiri oké usu-ndi-agma nke di ike nke-uku: ma ọ gaghi-
eguzo, n'ihì na ha gēchè èchìchè di iche iche imegide ya.
- ²⁶ Ọzọ, ndi nēri ihe-oriri ọma ya gētipia ya, usu-ndi-agma-ya gērubiga ókè dika miri: ọtutu
madu gāda kwa n'ala buru ndi eburu ebu.
- ²⁷ Ma eze abua ndia, obi-ha gādi n'ime ihe ọjọ, ọ bu kwa n'otù table ka ha gēkwu okwu-
ugha: ma ọ gaghi-aga nke-oma; n'ihì na ọgwugwu fọduru idi na m̀be akara àkà.
- ²⁸ Ọ gālaghachi kwa n'ala-ya n'àkù uku; obi-ya gābu kwa imegide ọbụba-ndu nsọ; ọ gēme
kwa ihe, laghachi n'ala-ya.

- ²⁹ Na m̀be akara àkà ka ọ̀ gābiaghachi, ba na Ndida; ma ọ̀ gaghi-adi na m̀be ikpe-azu otù ọ̀ diri na mbu.
- ³⁰ Ma ùbọ̀ Kitim gābia imegide ya; obi-ya ewe mebie emebi, o we laghachi, wesa ọ̀bụ̀ba-ndu nsọ̀ ahu oké iwe, me ihe, laghachi, tugharia uche na ndi nārapu ọ̀bụ̀ba-ndu nsọ̀ ahu.
- ³¹ Ogwe-aka ufodu gēsīte kwa n'akuku-ya guzo, me ka ebe nsọ̀ ahu ghara idi nsọ̀, bú ebe ahu siri ike, ha gēwezuga kwa àjà-nsure-ọ̀ku ahu anēsure m̀be dum, ha gēdo kwa ihe-árú nke nākpata itọ̀bọ̀rọ̀-ndu.
- ³² Ọ̀ bu kwa ndi nēmebi iwu megide ọ̀bụ̀ba-ndu ahu ka ọ̀ gēmeru site n'ire-utọ̀ di iche iche: ma ndi ahu nke mara Chineke-ha gādi ike, me ihe.
- ³³ Ọ̀zọ̀, ndi nwere uche n'etiti ndi Chineke gēme ka ọ̀ra madu ghọta ihe: ma ha gāsū ngongō site na mma'agha, site kwa n'ire-ọ̀ku, site kwa na ndọta-n'agha, site kwa na nluta-n'agha, ọ̀tutu ubọchi.
- ³⁴ Ma m̀be ha nāsū ngongō agēyere ha aka nke-ntà: ma ọ̀tutu madu gēji ire-utọ̀ di iche iche rapara ha n'aru.
- ³⁵ Ọ̀zọ̀, ufodu nime ndi ahu nwere uche gāsū ngongō, inucha ha, na ime ka ha di ọcha, na ime ka ha nwue ọcha, rue m̀be ọgwugwu ihe ndia: n'ihī na ọ̀ fọduru idi na m̀be akara àkà.
- ³⁶ Eze ahu gēme kwa ka o si tọ̀ ya; ọ̀ gēbuli kwa onwe-ya, me onwe-ya uku n'elu chi nile ọ̀ bula, ọ̀ bu kwa Chineke nke chi nile ka ọ̀ gēkwu oké okwu di iche iche megide: ọ̀ gāga-kwa-ra ya nke-oma rue m̀be oké iwe gāgwusi; n'ihī na ihe akara àkà gēme.
- ³⁷ Ma ọ̀ gaghi-atughari uche na chi nile nke nna-ya-hà, ma-ọ̀bu n'ihe ahu ndinyom nāchọsi ike, ọ̀ bu kwa na chi nile ọ̀ bula ka ọ̀ nāgaghi-atughari uche: n'ihī na n'elu ihe nile ka ọ̀ gēme onwe-ya uku.
- ³⁸ Ma ọ̀ bu chi nke ebe nile siri ike ka ọ̀ gāsopuru n'ọ̀nọdu-ya: ọ̀ bu kwa chi nke nna-ya-hà nāmaghi ka o gēji ọla-edo, ji kwa ọla-ọcha, ji kwa nkume di oké ọnu-ahia, ji kwa ihe di iche iche anāchọsi ike, sọpuru.
- ³⁹ Ọ̀ gēmeso kwa ebe nile ewusiri ike nke ebe nile siri ike site n'iyē-aka chi ala ọ̀zọ̀: onye ọ̀ matara gēme ka nsọpuru-ya ba uba; ọ̀ gēme kwa ka ha chia ọ̀ra madu, ọ̀ bu kwa ala ka ọ̀ gēkè n'ọnu-ahia.
- ⁴⁰ Ma na m̀be nke ọgwugwu ihe ndia eze Ndida gāmalite isọ̀ ya mpi: eze Ugwu ewe dakwasi ya dika oké ifufe, chiri ùbọ̀-ala, chiri kwa ndi-inyinya, chiri kwa ọ̀tutu ùbọ̀; ọ̀ gābà kwa n'ala-ya nile, rubiga ókè dika miri, gabiga.
- ⁴¹ Ọ̀ gābà kwa n'ala ahu mara nma, ọ̀ di kwa ọ̀tutu ala gāsū ngongō: ma ndia ka agēme ka ha wepuga onwe-ha n'aka-ya: Edom, na Moab, na ndi-isi n'umu Amon.
- ⁴² Ọ̀ gēsētipu kwa aka-ya imegide ala nile: ala ljipt agaghi-aghọ kwa ndi nābapu abapu.
- ⁴³ Ma ọ̀ gēnwe ike n'akù nile nke ọla-edo na ọla-ọcha, na n'ihe nile anāchọsi ike nke ljipt: ndi Libia na ndi Etiopia gēsō kwa na nzọ-ukwu-ya nile.
- ⁴⁴ Ma ihe di iche iche anuru site n'Ọ̀wuwa-anyanwu, site kwa n'Ugwu, gēme ka ọ̀ ma jijiji: ọ̀ gēji kwa oké ọnuma pua ikpochapu na iwezuga ọ̀tutu madu ka ebibie ha.
- ⁴⁵ Ọ̀ gāma kwa ulo-ikwū nile nke ulo uku ya n'etiti oké osimiri nile na ugwu nsọ̀ ahu mara nma; ma ọ̀ gābiaru ọgwugwu-ya, ọ̀ dighi kwa onye ganēyere ya aka.

ISI 12

Ma na m̀be ahu ka Maikael gēguzo ọ̀tọ̀, bú onye-isi uku ahu nke nēguzo n'akuku umu ndi-gi: m̀be ahuhu gādi kwa, nke m̀be di otú ahu nādighi site na m̀be mba ọ̀ bula malitere idi rue m̀be ahu: ma na m̀be ahu ka agēme ka ndi-gi wepuga onwe-ha, bú onye ọ̀ bula agāhu na edeworo aha-ya n'akwukwọ̀.

- ² Ọzọ, ọtutu madu nime ndi nāraru ura n'ala, bú ájá, gēteta, ufọdu ibà na ndu ebigghi-ebi, ufọdu ibà n'ita-uta riri nne na oyi agāsọ ha nke-uku m̀be ebigghi-ebi.
- ³ Ma ndi ahu ndi nwere uche ganēnwu ọcha dika onwunwu-ọcha nke mbara-ígwe; ndi nēme ọra madu ka ha ghọ ndi ezi omume ganāmu kwa dika kpakpando rue m̀be nile ebigghi-ebi.
- ⁴ Ma gi onwe-gi, Daniel, zobe okwu ndia, kachita kwa akwukwọ a akàrà, rue m̀be ọgwugwu ihe ndia: ọtutu madu ganējeghari, ihe-omuma gāba kwa uba.
- ⁵ M'we hu, mu onwem, bú Daniel, ma, le, abua ọzọ nēguzo, otù onye n'otù usọ osimiri ahu, ibe-ya n'usọ osimiri nke-ọzọ.
- ⁶ Otù nime ha we si onye ahu nke yiri uwe ọcha, nke nọ n'elu miri nke osimiri ahu, Rùe ole m̀be ka ọgwugwu oké ọlu ndia gādi?
- ⁷ M'we nu onye ahu nke yiri uwe ọcha, onye nọ n'elu miri nke osimiri ahu, o we welie aka-nri-ya na aka-ekpe-ya n'elu-igwe, were Onye ahu Nke nādi ndu m̀be ebigghi-ebi, si, na ọ gādiru otù m̀be akara àkà, na m̀be abua akara àkà, na nkera m̀be akara àkà; ma m̀be agābajisi aka nke ndi nsọ ahu, ihe nile ndia gāgwusi.
- ⁸ Mu onwem we nu, ma adighm-aghọta: m'we si, Onye-nwem, Gini bu m̀be ikpe-azu nke ihe ndia?
- ⁹ O we si, La, Daniel: n'ihì na ezobewo okwu ndia, kachita kwa ha akàrà, rue m̀be ọgwugwu ihe ndia.
- ¹⁰ Ọtutu madu gēme onwe-ha ka ha di ọcha, ha gēme onwe-ha ka ha nwue ọcha, agānucha kwa ha; ma ndi nēmebi iwu gēmebi iwu; ndi nile nke nēmebi iwu agaghi-aghọta kwa ihe: ma ndi ahu ndi nwere uche gāghọta.
- ¹¹ Ma site na m̀be agēwezuga àjà-nsure-ọku ahu anēsure m̀be dum, m̀be agēdo ihe-árú nke nākpata itọbọrọ-n'efu, nnù ubọchi atọ na ọgu ubọchi anọ na iri gādi.
- ¹² Onye ihe nāgara nke-oma ka onye ahu bu nke nēchere, we biarute nnù ubọchi atọ na ọgu isi na iri na ise ahu.
- ¹³ Ma gi onwe-gi, la, rue ọgwugwu ihe ndia: i gēzu kwa ike, guzo ọtọ n'ebe ekeworo nye gi, n'ọgwugwu ubọchi ndia.

For other languages please go to www.wordproject.org